

Tale ved Kirkerådets leder under åpningen av Kirkemøtet 2009

Statsråd, medlemmer av kirke-, undervisnings- og kulturkomiteen på Stortinget, fylkesmann og ordfører, gjester fra inn- og utland, kjære delegater.

Innledning

Kjærlighet er kirkens mest sentrale budskap. Så enkelt og så vanskelig. Jeg spør meg selv til stadighet: Hvordan formidler vi som kirke kjærlighetsbudskapet utenfor kirkeveggene? Det kan ikke tenkes noen dårligere markedsføring av kristentroen og kirken enn blandingen av intern kirkelig krangel og en livsfjern tro. Og av disse to, intern krangel og livsfjern tro, er jeg redd det siste er farligst. En tro som verken berører meg eller mine omgivelser, stenger for kjærlighetsbudskapet, og er et dårlig vitnesbyrd.

”Jeg tror på Den Hellige Ånd, en hellig, allmenn kirke, de helliges samfunn, syndenes forlatelse, legemets oppstandelse og det evige liv.” Det er temaet vårt i år.

Mye har endret seg i det norske samfunnet de siste tiårene. Folks åndelige lengsler er ikke blitt mindre, snarere tvert om, men de tar ofte andre retninger. De vendes innover, oppmuntret av løfter om livshjelp og selvbekreftelse. Og de strekker seg utover, mot kvasivitenskapelige sannheter. Den ny-religiøse bølgen har nådd ”prinsessen og halve kongeriket”. Dette er en stor utfordring for oss som kristne. Og en stor mulighet! Vi utfordres på bedehus og i kirke! Vi må møte dette med levende kristendom. Med overbevist tro og med ærlig engasjement! ”Hvor er det blitt av det engasjerte, brennende vitnesbyrdet, bønn med salving, livgivende bønnemøter, reale oppgjør og mulighetene til både å synge tunge klagesalmer og la seg rive med i lovsanger i våre samvær?” spør en prest i en avisartikkel. Er glede og troen på Guds nærvær i livet i ferd med å bli mistenkeliggjort av intellektuell snusfornuft? Har vi mistet den glødende undringen og hengivelsen til mysteriet? Her har vi som kirke en utfordring som vi må ta på alvor. Ja, jeg gjentar: Det kan ikke tenkes noen dårligere markedsføring av kristentroen enn blandingen av intern kirkelig krangel og en livsfjern tro.

Vår kirke og vårt samfunn trenger mennesker og menigheter som har en klar teologisk og bibelsk forankring i sin forkynnelse, og som samtidig i sin fremtredelsesform, i sin presentasjonsform, er åpne, moderne og inkluderende. Vår tid trenger en tydelig kirke, en kirke som med frimodighet løfter frem forsoningens evangelium, budskapet om den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus. I Kristus er det vi lever, beveger oss og er til. Det er han vi er kalt til å etterfølge og vise hen til. Som kirke kalles vi til et frimodig nærvær midt i livet med budskap om håp og tro, tilgivelse og oppreisning, forsoning og fremtid i Kristus. Det brenner jeg for. Det ber jeg om.

Presten og forfatteren Per Arne Dahl skrev for kort tid siden dette hjertesukket: ”Hvis Kirkens trosbekjennelse svekkes, som en sjarmoffensiv overfor tvilerne, dummer vi oss ut som kirke og svikter våre medmennesker. Ingen er tjent med at Kirken nedtoner sine etiske standarder for å flørte med annerledes tenkende. Det må gå an for oss å fastholde troens grunnlag og forplikte oss i etikken,

samtidig som vi utviser sjenerøsitet, respekt, ønske om forståelse og en nødvendig fleksibilitet i det sjelesørgeriske rom. Som kirke er vi forpliktet til å forsvare den svake tro, men også til å bidra til at troen kan vokse, at den kan få næring i møte med Kristus, og at mennesker kan utfordres til forpliktelse og veiledes til å erfare større deler av kristen tro og tradisjon. Jeg tror på en tydelig kirke.” Det gjør jeg og! Derfor er jeg med i Den norske kirke!

Kirke i en ny tid

Samfunnet forandrer seg. Som alltid før i verden, betyr det at kirken er i endring. Kirken er alltid kirke i en ny tid! Og i høst har vi fått en ny statsråd å forholde oss til. Vi hilser Rigmor Aasrud velkommen til et nært og godt samarbeid til beste for kirke og samfunn. Knappt noen kirkestatsråd har tidligere stått overfor så store og krevende utfordringer som det du vil gjøre i denne fireårsperioden, og ikke mange statsråder har ved sin inntreden uttrykt så sterk kjærlighet til statskirken. Det har gledet oss og blitt lagt merke til av mange! Om tre-fire år skal Stortinget gjøre historiske grunnlovsvedtak som innebærer avvikling av dagens statskirkeordning. Relasjonen mellom kirke og stat skal endres. Det er på tide! På veien dit skal mye viktig arbeid gjøres og viktige avgjørelser tas. Vårt Land skrev for et par uker siden at vi er en uforberedt kirke med tanke på det som kommer. Heldigvis er det ikke en korrekt beskrivelse. Kirkerådet har i lang tid arbeidet med å legge til rette for de endrede relasjonene vi får i forhold til staten, men fremover må det settes ekspressfart og tyngde på arbeidet med organisasjonsform og konsekvenser for Den norske kirke. Vi håper at også statsråden har fokus på dette arbeidet i de nærmeste årene, slik at vi kan stå godt rustet når det endelige vedtak fattes av Stortinget forhåpentligvis i løpet av denne stortingsperioden. Her må alle krefter settes inn i et godt og nært samspill mellom departement og kirkeråd. Det blir en krevende utfordring for statsråden, men ikke mindre for kirkeråd og kirkemøte.

Til dette arbeidet trenger vi nye, ferske midler. Vi møter den nye komiteen i Stortinget og deg, Rigmor Aasrud, med forventning og åpne armer. Med alt det gode vi har hørt om deg som tidligere ordfører og politiker, så er det grunnlag for forventninger. Jeg tror du vil en god landsdekkende folkekirke og vi vil tro at du har politiske muskler til å gi Den norske kirke bedre levevilkår enn vi har i dag, til tross for at dere nå skal stramme inn på statens kostnader etter et økonomisk frislipp som Den norske kirke fikk svært liten del av.

Mennesket lever ikke av brød og helsetjeneste alene. Den norske kirke forvalter viktige verdier i samfunnet vårt. Verdier koster også penger. Det trengs økonomi god nok til å forvalte verdiene rett og utvikle dem videre. Slik jeg ser det, er en landsdekkende folkekirke et av de viktigste virkemidlene kirkeministeren har til å fremme verdispørsmål i samfunnet vårt. Mer skal jeg ikke si om økonomi i talen min i år. Jeg viser til hva vi har sagt i ulike intervjuer og artikler etter at statsbudsjettet for 2010 ble lagt frem, og det er lite hyggelig lesning. Mitt budskap til statsråden og komiteen i dag er at vi ser frem til samarbeidet og forventer at statsråden virkelig blir en ”kirkefornyelsesminister”. Så langt er signalene fra deg kloke og gode og vi vet at du har et godt og svært kompetent departement å støtte deg til. Velkommen til et interessant samarbeid!

Religion i det offentlige rom

I år er det 20 år siden ayatolla Khomeini erklærte Salman Rushdie for dødsdømt på grunn av boken han hadde skrevet, ”Sataniske vers”. Det innvarslet en ny æra

for de religiøse følelsenes plass i det verdslige samfunnsrommet. Jeg var informasjonssjef i Den norske forleggerforeningen på den tiden og opplevde det ganske nært. Forlagsdirektør William Nygaard var formann og jeg fikk i oppdrag å utarbeide pressemeldinger i samband med denne saken. Der dreide seg om retten til å fremføre sine meninger. Selve ytringsfriheten handlet det om. Selv likte jeg boken dårlig. Jeg syntes på mange måter han behandlet sin egen religion på en lite sympatisk måte. Men dette handlet ikke om hva jeg mente om boken. Det handlet om retten til å ytre seg fritt.

Vi har kanskje glemt for lengst februar dagene i 1989 da rasende og fortvilte muslimer gikk gjennom Oslos gater i protest mot en bok knapt noen av dem hadde lest: «Stans boken i Norge», var kravet. Følelsene var sterke, og de berørte oss. Mye har skjedd siden 1989. Og karikaturstriden husker vi. Den blusset nylig opp igjen i flere norske medier, som tok en omkamp på hvorvidt det var riktig å trykke karikaturtegnene av profeten Muhammed i vestlige aviser. Debatten om ytringsfriheten er mer krevende enn den kan se ut til. Forsvaret for ytringsfriheten foregår ikke i nøytrale rom. Det er bare i statsforvaltningen at kirke-, tros- og livssynssaker hører hjemme i avgrensede departementer. Og selv det viser seg jo i praksis vanskelig nok å holde orden på. Folks tro angår livet som sådan. Det kan aldri bli en plikt å krenke andre. Eller som Even Gran i nettavisen Fri Tanke, som Human-Etisk Forbund eier, sa det i en twitter-melding nylig: ”Trenger vi virkelig en internasjonal blasfemidag? Slenges det ikke nok dritt om religion?”

Har vi lært noe i samfunnet vårt gjennom dette? Har vi drøftet hva troen betyr i det offentlige rom? Jeg mener, nei, i alle fall svært lite. Vi kan ikke regulere oss bort fra verdimotsetninger og ubehaget ved å måtte velge mellom kryssende hensyn. Men en ny tid krever en gjennomtenkt politikk på hele livssynsfeltet, ikke bare i relasjonen mellom stat og kirke.

Sammen med ledere fra mange andre tros- og livssynssamfunn i Norge, har Den norske kirke ved Mellomkirkelig Råd på nytt bedt regjeringen utrede en mer samordnet religions- og livssynspolitikk. Det er forøvrig helt i tråd med det Kirkemøtet uttalte i 2007: ”- Kirkemøtet ber Regjeringen sette i gang en utredning av en samlet tros- og livssynspolitikk i Norge.” Nå haster det. ”Det norske samfunnet har et tvetydig og forvirrende forhold til vår tids religiøse strømninger. Vi kikker ut av vårt liberale tidsvindu, og vet ikke helt hvilken fremtidsutsikt vi ser derfra,” skrev Harald Stanghelle i en meget leseverdig artikkel i Aftenposten, og han fortsatte: ”Typisk er det at vi i vår liberalitet er knallharde i våre krav til Den norske kirke. Med en viss stolthet har Stortinget vedtatt en ny ekteskapslov, og nåde den biskop som oppjonerer mot flertallets oppfatning av de homofiles rettigheter. Mange blir indignert forbauset over at mer eller mindre sentrale kristenledere faktisk målbærer helt tradisjonelle kristne holdninger, for eksempel til homofilt samliv.” Staten ville straffe økonomisk kristne ungdomsorganisasjoner som ikke ville la sitt moralsyn diktere av regjeringen og de som sannsynligvis utgjør det liberale flertallet. Heldigvis ble denne innsnevringen av religionsfriheten stoppet i tide. Men det var en skremmende oppvisning av manglende religionspolitikk, eller i beste fall ikke særlig gjennomtenkt religionspolitikk.

Den stadige politiske famlingen med påfølgende turbulens om religionenes plass i samfunnet aktualiserer behovet for en grundig og vidtfavnende utredning av

religion og livssyn som politikkområde. Vi trenger en samlet politikk for tro og livssyn. Det har Den norske kirke bedt om lenge. Fortsatt venter vi.

Den norske kirke har vist vei i arbeidet med religionsdialog. Stadig gir denne dialogen nye og gode resultater. Mandag 9. november presenterte Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke en kristen-muslimsk fellesuttalelse mot kjønnsbasert vold og vold i nære relasjoner.

”Vold i nære relasjoner kan aldri rettferdiggjøres,” sier generalsekretær i Islamsk Råd Norge, Shoaib Sultan. ”Som religiøse ledere vil vi si klart fra om dette. Vi kan bidra med å skape holdningsendringer og oppfordre politikere til å gjøre enda mer for å få bukt med dette problemet,” sier han.

Sultan får støtte fra avtroppende generalsekretær i Mellomkirkelig råd for Den norske kirke, Olav Fykse Tveit: ”1 av 4 norske kvinner har vært utsatt for vold i nære relasjoner. Tallene viser at dette er et omfattende samfunnsproblem i Norge. Det omfatter alle grupper – uavhengig klasse og kulturell eller religiøs tilhørighet. Dermed har alle et ansvar for å gjøre sitt for å forebygge og motvirke slik vold. Som religiøse ledere tar vi sterkt avstand fra alle forsøk på religiøs legitimering av vold i nære relasjoner. Det er et misbruk av våre religioner, understreker Olav Fykse Tveit.

Vi har dessverre i den norske kirkelige konteksten sett hvor vanlig det er at vold og overgrep skjer, og at vi særlig nå utfordres til å se at barn, både gutter og jenter, opplever maktmisbruk og svik i nære omsorgs- og tillitsrelasjoner. Kvinner og menns erfaring krever en styrket kirkelig innsats på dette feltet, slik at kunnskapen om vold og overgrep når alle med ansvar i kirke. Vi har Kirkens Ressurssenter som et viktig redskap i dette arbeidet, men de trenger en mer sikker og forutsigbar økonomi enn de har i dag.

Internasjonalt kirkesamarbeid

Den norske kirke har markert seg sterkt i internasjonalt kirkelig samarbeid dette året. Med stor glede og begeistring mottok vi meldingen om at vår generalsekretær i Mellomkirkelig råd, Olav Fykse Tveit, ble valgt til ny generalsekretær i Kirkenes verdensråd (KV). Dette er en av de mest innflytelsesrike stillingene i internasjonalt kirkeliv. Kirkenes verdensråd er verdens største tverrkirkelige organisasjon. 349 kirker fra 110 land er medlemmer. Organisasjonens medlemskirker representerer 560 millioner kristne, og omfatter de fleste av verdens ortodokse kirker, anglikanske, lutherske og reformerte kirker, metodistkirker og en rekke uavhengige kirker. Vi gratulerer Fykse Tveit, Den norske kirke og Kirkenes verdensråd.

Også Konferansen av Europeiske kirker (KEK) hadde i sommer et meget interessant og viktig møte. Den norske delegasjonen jobbet hardt og konstruktivt, og fikk gjennomslag for synspunkter i sluttokumentene på flere punkter som gjaldt innvandrere i kirken, miljø, global økonomi og nord-sør perspektiv. Den norske delegasjonen sørget også for at Midtøsten ble spesielt nevnt – alt dette i tråd med viktige prioriteringer og signaler fra Kirkemøtet. Gledelig var det også at Elise Sannes og Erlend Rogne ble valgt til nye medlemmer i sentralkomiteen i KEK. Vi registrerer også at rådgiver i Kirkerådet, Torill Edøy, fikk synliggjort de funksjonshemmedes plass i kirken, og at den samiske representasjonen, som

bestod av en fra Den norske kirke og en svensk, ble ønsket spesielt velkommen fra ordstyrer i plenum. Møtet i sentralkomiteen var en meget nyttig påminning om at Den norske kirke er del av et større kirkefelleskap. Det kan være sunt å bli minnet om vår kirkes ansvar i det globale søskenfellesskapet i Kristus.

Innvandrere og Den norske kirke

Den verdensvide kirken finnes imidlertid ikke bare ute utenfor landets grenser. Kirkemøtet skal i år drøfte temaet "Innvandrere og menigheten". Hva betyr det at Den norske kirke er en folkekirke når sammensetningen av folket i Norge endrer seg? Når 40 % av innvandrerne har en kristen bakgrunn og er spredt rundt om i hele landet vårt, hvordan skal de kunne bli en del av en lokal menighet? I Den norske kirke er en medlem bare på grunnlag av den kristne dåp. Betyr det at man ikke nødvendigvis må kalle seg lutheraner for å være med eller for den slags skyld bli medlem i Den norske kirke? Få av våre kristne innvandrere er lutheranere. De har fra sitt hjemland vokst opp i andre kirkesamfunn som de kanskje ikke finner på sitt nye hjemsted i Norge. Kanskje danner noen av dem små isolerte menigheter der de bor, men de savner et større fellesskap. Kan Den norske kirke støtte, samarbeide med eller inkludere de nye gruppene og menighetene som blir dannet av og med innvandrere i Norge? Kan disse menighetene for eksempel komme inn under betegnelsen "Kategorialmenigheter" ut fra teksten i kirkelovens paragraf 2 ?

Dette skal vi drøfte nærmere i dette møtet. Utgangspunktet for drøftingene må være at vi ikke oppfatter innvandrere først og fremst som et problem, men som en berikelse. Norge er faktisk avhengig av dem. Og vår kirke trenger deres nærvær. Våre kristne innvandrere kan være med på å skape den fornyelsen vi i vår kirke trenger. Altså er de ikke bare bra for Norge, de er også bra for kirken. Det er mange menigheter i Den norske kirke som har maktet å inkludere innvandrerfamilier på en god måte. Lenvik menighet i Nord-Hålogaland er en av dem hvor kristne innvandrere på ulike måter er inkludert og deltar i gudstjenesten. Det å ta vel imot fremmede i landet, er pålagt oss i Bibelen. Alle mennesker har krav på å bli behandlet med samme verdighet og respekt. Innvandrere må ikke fremstilles som en trussel. Mange av dem er dessuten ressurssterke mennesker, men befinner seg i en situasjon hvor de trenger vern. Spørsmålet for Den norske kirke er: Hva slags strategier skal Den norske kirke legge for sin rolle i møte med kristne innvandrere fremover? De er døpt i den treenige Guds navn, men har en annen læremessig tilknytning enn den lutherske. Kan Den norske kirke bli et åndelig hjem for dem og deres små åndelige fellesskap der de bor, slik at de kan oppleve et større kirkelig fellesskap?

Kategoriale menigheter

I utfordringen fra internasjonale menigheter er det mening i å bruke ordet kategorialmenigheter, dvs menigheter for personer som er i samme livssituasjon. I dag er det stort sett bare Døvekirken som går under denne kategorien ut fra Kirkelovens paragraf 2, siste ledd. Men etter hvert er det også andre som ønsker å etablere sine egne menigheter, men samtidig være tilsluttet Den norske kirke. Aktuelle saker har gjort det nødvendig å drøfte hvordan vi skal møte disse grupperingene. Hvordan skal vi bevare dem innenfor Den norske kirke og samtidig godta den frihet de ønsker seg? Jeg tenker på ulike former for menighetsdannelser som dem Normisjon har, det som skjer i Stavanger bispedømme, og det som skjer i regi av innvandrere, for å nevne noen.

Sakramentsforvaltningen skal i vår kirke skje innenfor fastlagte rammer forvaltet av bispedømmets biskop. Det må vi holde fast ved. Og så får vi drøfte hvordan et tilsyn kan praktiseres overfor slike nye menigheter. Det må være mulig å finne frem til gode ordninger som kan aksepteres av begge parter. Det er viktig at vi i Den norske kirke fortsatt arbeider målbevisst med hvordan vi skal møte denne utviklingen på en god måte uten at det fører til at menigheter eller enkeltpersoner forlater kirken.

Den norske kirke og miljøsak

Om kort tid reiser ca 1100 nordmenn til København for å delta på det store klimamøtet der. Underveis på båten frem og tilbake fra København vil det bli holdt en rekke spennende fagseminarer. Den norske kirke er sterkt representert bl.a. med så å si alle biskopene og ledelsen i Kirkerådet. Vi drar til klimatoppmøtet for å understreke hvor avgjørende det er at verdenssamfunnet sammen kommer frem til bærekraftige avtaler. Vern om skaperverket er en del av Guds forvalteroppdrag og innebærer et ansvar for å bevare hele skaperverkets integritet. I dag lar det seg ikke benekte at skaperverket, mange dyre- og plantearter og hele økosystemer, trues på forskjellige måter på grunn av menneskelig aktivitet og grådlig ressursbruk. En forståelse av mennesket som herre og hersker over naturen må korrigeres. Kirken trenger å styrke forståelsen av at mennesket er avhengig av alle relasjonene til Gud, til medmennesket, til seg selv og til resten av skaperverket. Her kan vi hente inspirasjon blant annet fra den samiske og keltiske tradisjon. Målet er glede og takknemlighet over tilhørigheten til skaperverkets økologiske fellesskap. Dette må føre til tydelig tale i samfunnet og til konkrete handlinger i eget liv. Ikke minst det siste. Den norske kirke må være en viktig aktør og plogspiss i dette arbeidet.

Trosopplæring i en ny tid

En ny tid gjør det nødvendig å rydde opp i hva som er selvsagt og ikke lenger selvsagt. Fellesskolen møter kirken med nye utfordringer. Når vi her på Kirkemøtet inviteres til å vedta Plan for trosopplæring, slutes på en måte ringen. Dåp og opplæring har alltid hørt sammen i kirkens historie. Skolen i Norge startet som kirkens trosopplæring. Nå tar Den norske kirke for alvor oppdraget tilbake. Og vi har all grunn til å være stolte av måten vi gjør det på! Det er en fremtidsrettet og god plan Kirkemøtet skal behandle. ”Kirken har pedagogiske ressurser som skolen bare kan misunne den”, sier professor i pedagogisk filosofi ved Universitetet i Oslo, Lars Løvlie. Han har lest Den norske kirkes Plan for trosopplæring og mener kirken har benyttet seg av muligheten til å tenke annerledes om opplæring og oppdragelse enn det skolens læreplaner gir rom for.

”Plan for trosopplæring er veldig interessant fordi den legger så stor vekt på at læring handler om å delta og å dele. Planen uttrykker en anti-autoritær pedagogikk, der barna og de unge beskrives som deltakere i opplæring. De inviteres til å bidra i et fellesskap. Til forskjell fra skolen, som har fått helt andre krav på seg til målbarhet og testing av kunnskaper, står kirken fritt til å utforme en plan for sin opplæring som tar barnets måte å være i verden på alvor. Denne friheten har kirken grepet på en interessant måte,” understreker professor Lars Løvlie.

Forut for planen ligger et intenst og omfattende arbeid med å fornye trosopplæringen. Lokalmenighetene har bedrevet systematisk forsøks- og utviklingsarbeid i en størrelsesorden vi knapt har sett maken til. Det har vært skrevet rapporter, mentorer har veiledet, forskere har evaluert. Institusjoner og barne- og ungdomsorganisasjoner har deltatt med undervisningspakker og metodeutvikling. Fokuset på dåpen og barne- og ungdomsteologi har bidratt til å utvikle forståelse av trosopplæring i kirken. Det har vært interessant å lese at forskere beskriver arbeidet som strategisk menighetsutvikling. At menigheter får hjelp til å tenke gjennom og beskrive sin praksis. At de rapporterer og kurses, medvirker til lokal fagutvikling. At de så har erfart at arbeidet med trosopplæring også fører til gudstjenesteutvikling, at det arbeides med tjenelige strukturer for kirken lokalt og at trosopplæringsreformen aktualiserer viktige diakonale utfordringer i forhold til barn, unge og familiespørsmål, underbygger hvor strategisk trosopplæringsreformen har vært i Den norske kirke. Her ligger det mye godt arbeid bak. Og så skulle dere vært med på Trosopplæringskonferansen i Lillestrøm! Det var bemerkelsesverdig at samme dag som Vårt Land forteller nyheten om den nye kirkestatsråden som skulle forrette begravelsen av statskirken, hadde vi som fikk være med på trosopplæringsfesten i Lillestrøm, en følelse av at vi var med på den store barnedåpen. Ikke noe minnesamvær. Vi trenger mer av stolthet og takknemlighet på vegne av Den norske kirke. Et fantastisk profesjonelt gjennomført program med salen fylt av godt over tusen engasjerte og begeistrede medarbeidere. Det som gledet meg mest, var vektleggingen av Jesus-fortellingene, formidlingen av budskapet om Jesus og tydeligheten i evangelieformidlingen. Det er en fremtidsrettet og flott plan vi inviteres til å vedta på dette møtet.

Kirken i tiden

Så var det så mye annet jeg gjerne skulle delt med dere i leders tale. For det skjer mye i Den norske kirke for tiden. Vi har vært gjennom et kirkevalg som mer enn 97 % av Norges befolkning kjente til, men som bare 12 % stemte ved. Det er likevel en formidabel økning på ca 300 % i forhold til tidligere kirkevalg! Kirkerådets administrasjon skal ha ros for den store innsatsen de gjorde på meget kort tid i noen hektiske sommeruker. Mye kan sikkert gjøres bedre ved neste valg, men totalt sett ble valget godt gjennomført takket være innsats langt ut over det en kan forvente av ansatte ved Kirkerådet og i de enkelte fellesråd med kirkevergene i spissen. Takk også til flere tusen frivillige valgmedarbeidere! Vår direktør vil senere i møtet redegjøre mer konkret om valget.

På grunn av den siste utviklingen i saken om Opplysningsvesenets Fond og festelov-instruksen, må jeg si noen ord om den. Det er en alvorlig sak for Den norske kirke at staten gjennom OVF vil tappe fondet for over en milliard kroner med en særinstruks som gir enkelte festere bedre pris på eiendommen enn hva festeloven tilsier. Staten må gjerne gjøre det, men da må de bruke sine egne penger og ikke ta fra et kirkelig fond med klare regler om hva pengene kan brukes til. Oslo tingrett konkluderte med at instruksene er brudd på grunnlovens paragraf 106. Jeg beklager sterkt regjeringens vedtak nettopp om å anke denne dommen som så grundig påpeker at staten har handlet feil og forvaltet penger de ikke har råderett over til slike formål. Det må bli verre for regjeringen å få en fellende dom i Høyesterett enn i tingretten, og denne saken må regjeringen tape. Det er fornyingsministerens ansvar å følge opp denne saken. Hun heter Rigmor Aasrud. Jeg skulle ønsket at fornyingsministeren hadde lyttet til kirkestatsråd Rigmor

Aasrud i denne saken. La meg fra denne talerstolen likevel takke Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for at de grep fatt i saken og løftet den fram til en god og sterk dom i tingretten. Vi må snakke sammen om hvordan vi skal forfølge denne saken videre. Vi har en meget god sak.

Kirkerådets store utfordring de kommende årene er ny gudstjenesteliturgi og ny salmebok. Fremdriften av dette kjempeprosjektet har vært presentert for dette kirkemøtet hvert år, og i fjor ble det kunngjort for kirkemøtet at hele sakskomplekset skulle opp på kirkemøtet i 2010. Hovedliturgien og liturgi for dåp og nattverd samt tekstboken har sammen med salmebokforslag vært ute til høring. 70.000 svar på enkeltspørsmål er kommet inn. Det er åpenbart ganske mange kritiske røster som hever seg, ikke minst til den struktur som er foreslått i forbindelse med ny salmebok, nemlig en salmebok i to bind. Min mening er at vi ikke på noen måte må forhaste oss i en så stor og viktig sak som gudstjenestereform og salmebok. Vi er alle opptatt av at det må være kvalitet over det som legges frem. Det må også være en stor grad av enighet i en så stor og viktig sak. Derfor må vi bruke den tiden vi trenger for å sikre best mulig resultat. Samtidig vet vi at mange menigheter venter på avklaring, og at det i mange menigheter brukes ikke godkjente eller midlertidige liturgier. Kirkerådet har heller ikke økonomi til å arbeide med dette svært mye lenger.

Arbeidet med høringssvarene tilsier at vi har en stor og krevende jobb å gjøre, men at vi har håp om å komme godt i havn i forhold til ny tekstbok og nye liturgier. Når det gjelder strukturen på salmeboken har vi et godt stykke vei å gå. Det vises for øvrig til direktørens redegjørelse tirsdag.

Jeg tror på Den Hellige Ånd

Å være kirke i en ny tid innebærer ikke at alt skal forandres. Hver søndag bekjenner vi sammen et trosinnhold som står fast og urokkelig. Temaet for dette kirkemøtet er nettopp den tredje trosartikkel. Jeg hørte om en pinsepastor som het Juul Paaske med to u-er og to a-er. Hans foreldre hadde åpenbart hatt sansen for helheten i det kristne budskapet. Pinsen får sjelden den samme oppmerksomheten som jul og påske i Den norske kirke. Men jeg skulle ønske at hovedforedragene i år om den tredje trosartikkelen kunne bli til inspirasjon for oss slik at våre kalde hjerter blir fylt med Den Hellige Ånd. Profeten Ezekiel rykker oss nært inn på livet når han sier: "Jeg vil gi dere et nytt hjerte og la dere få en ny ånd inne i dere. Jeg vil ta steinhjertet ut av kroppen deres og gi dere kjøtt hjerte isteden. Jeg vil la dere få min Ånd inne i dere." Og i sin avskjedstale sier Jesus at han ikke vil etterlate oss som foreldreløse barn i verden, men gi oss en Talsmann, sannhetens Ånd." Ved sin himmelfart ga han sine redde disipler løftet om at "Dere skal få kraft når Den Hellige Ånd kommer over dere." Den kraften vil vi nedbe over vår kirke.

Et kirkemøte takker av

For mange av dere er dette det siste kirkemøtet. I alle fall i denne omgang. Vi har hatt fire krevende og spennende år sammen. Jeg vil ved åpningen av dette kirkemøtet takke for ærlige og åpne samtaler, ofte om følsomme og vanskelige tema. Vi har vært delt i en del saker, men samtalene har vært saklige og ryddige. Jeg vil spesielt takke for tilliten dere har vist meg ved å velge meg to ganger som leder. Jeg vet at jeg har sagt ting som kan ha såret enkelte og jeg vet at jeg i mediene har uttalt meg ubeskyttet enkelte ganger. For det vil jeg si unnskyld. Jeg

er oppriktig glad i Den norske kirke og er nok litt på tuppa enkelte ganger i forsvar for den kirken som har betydd, og betyr, så uendelig mye for meg. Den står lagelig til for hugg med sine mange sprik og ulike synspunkter, men den har i all sin ufullkommenhet båret troen til meg gjennom dåpen, Ordet og nattverden. Ingen skal få ta denne kirken fra meg. De ordene som lød ved min dåp, skal den samme kirke gjenta ved min død: Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som i sin rike miskunn har født oss på ny til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde!

Det er flott å tilhøre en kirke som Den norske kirke. Det skjer så mye flott i denne kirken i by og bygd landet over ved trofaste medarbeideres innsats og Guds velsignelse. Takk til dette valgte kirkemøte for engasjement, dokumentlesning og tidsbruk. Måtte vi få et godt Kirkemøte som avslutning på denne perioden.

GODT KIRKEMØTE !

Nils-Tore Andersen